

PAMETNA OBRANA

U 93. ZRAKOPLOVNOJ BAZI U ZEMUNIKU

IZVORI:

Dražen Smiljanić,
Pametna obrana,
Hrvatski vojnik 389,
ožujak 2012.

AUTOR:

pukovnik Marinko Karačić

STRUČNI SURADNIK:

pukovnik Michael Križanec

FOTO:

Davor Kirin
Josip Kopi

PAMETNA OBRANA

(SMART DEFENCE)

Pametna obrana predstavljena je javnosti na minhenskoj Konferenciji o sigurnosnoj politici 2011. godine, kada je glavni tajnik NATO-a **Anders Fogh Rasmussen** taj koncept definirao kao inicijativu "kojom NATO može pomoći članicama izgraditi veći stupanj sigurnosti, s manje resursa, ali uz bolju koordinaciju i povezanost, tako da zajedno možemo izbjeći da financijska kriza postane kriza sigurnosti". Rasmussen ističe da obrana nije luksuz nego vitalna potreba, a put naprijed sadržan je u izreci **"ne trošiti manje, nego trošiti bolje"**.

Pametna obrana promovira načelo u kojem se u obranu ne ulaže manje, ali koordinirano i dogovorno među članicama, i s vizijom interesa Saveza u cjelini, te će ona u konačnici postati sinonim integrirane i dijeljene obrane Saveza.

TEMELJNA NAČELA:

- suradnja
- prioriteti
- specijalizacija

Suradnja se odnosi na sudjelovanje članica u bilateralnim ili multilateralnim projektima nabave i održavanja opreme, kao i na *Pooling and Sharing*, odnosno udruživanje i dijeljenje resursa obrane i stručnih znanja s ciljem izgradnje sposobnosti koje članice pojedinačno ne bi mogle izgraditi ili održavati.

Prioriteti se odnose na investiranje u nedostajuće i potrebne sposobnosti koje su definirane strategijskim dokumentima Saveza.

Specijalizacija uključuje mogućnost prihvatanja određenog stupnja oslanjanja članica na Savez za sposobnosti za koje one procijene da ih nisu u mogućnosti same održavati. Također znači i daljnju izgradnju ili održavanje određenih sposobnosti nedostajućih u Savezu, uz odustajanje od drugih koje su za Savez suvišne. Specijalizacija podrazumijeva usklađeni plan koji bi bio rezultat konzultacija i dogovora članica.

PAMETNA OBRANA i HRVATSKA

MULTINACIONALNI PROJEKT OBUKE - AAT PTC

Republika Hrvatska prepoznala je značenje koncepta Pametne obrane te je s Republikom Češkom razvila multinacionalni projekt zajedničke obuke i pripreme hrvatskih, čeških i mađarskih savjetodavnih zrakoplovnih timova AAT PTC (Air Advisory Team Pre-deployment Training Course). Riječ je o obuci zrakoplovnih posada helikoptera i zrakoplovnih tehničara za održavanje helikoptera u sklopu preduputne obuke i pripreme pripadnika koji se upućuju u mirovnu operaciju ISAF (International Security Assistance Force). Oni u Afganistan odlaze kao zrakoplovni mentorski timovi koji, po NATO standardima i procedurama, obučavaju pripadnike helikopterskih eskadrila i odjela Afganistanskog ratnog zrakoplovstva (AAF) u kabulskoj zračnoj luci KAIA, u zrakoplovnom obučnom središtu u Shindandu te Mazar-e-Sharifu.

Savjetodavnu potporu hrvatskim i češkim timovima dalo je Europsko zapovjedništvo snaga za specijalne namjene SAD-a (SOCEUR). Projekt se može promatrati kao budući sastavni dio Međunarodnog zrakoplovnog obučnog centra (Multinational Aviation Training Center - MATC), koji je prihvaćen i uvršten kao projekt prve razine unutar NATO inicijative Smart Defence, odnosno Pametne obrane. Domaćin provedbe letačkog dijela obuke tečaja je 93. zrakoplovna baza HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik".

MULTINACIONALNO ZRAKOPLOVNO OBUČNO SREDIŠTE - MATC

U projektu stvaranja Međunarodnog zrakoplovnog obučnog središta (Multinational Aviation Training Centre - MATC) pilota i zrakoplovnih tehničara značajnu ulogu će također imati 93. zrakoplovna baza HRZ-a i PZO-a. Uz preduputnu obuku Središte bi se razvijalo za područja obuke u letenju u različitim uvjetima koje pruža konfiguracija terena i geografija Republike Hrvatske (more, planine). Planirana je obuka snaga za specijalne namjene te obuka na streljštima i u realnom okruženju, uz slijetanje u "pješčanik" na kojem će se simulirati uvjeti slijetanja u pustinjском okruženju. U Središtu bi se također provodila i osnovna, napredna i taktička obuka za letenje s uređajima za noćno letenje (NVG). Na konferenciji u Ostravi (Republika Češka) održanoj od 19. do 21. rujna 2013., na temu Multinacionalna suradnja u helikopterskoj obuci: naučene lekcije i predstojeći izazovi za razdoblje nakon 2014. godine, koju je organiziralo češko Ministarstvo obrane, hrvatski ministar obrane Ante Kotromanović, s ministrima obrane Češke, Slovačke, te SAD-a, predstavio je NATO-ov projekt Pametne obrane za uspostavu Multinacionalnog zrakoplovnog obučnog centra (Multinational Aviation Training Centre - MATC).

REGIONALNI MODEL ZA OBUKU

MATC i AAT - PTC kao kompatibilni projekti predstavljaju značajan regionalni pothvat te za Republiku Hrvatsku predstavljaju regionalni model u kojem će se razmjenjivati sposobnosti za podizanje obuke pripadnika ratnog zrakoplovstva za nove izazove i podizanje znanja i vještina za tradicionalne zadaće u okolini koja snažno razvija interoperabilnost i primjenu NATO standarda. Ovaj model, s adekvatnim izmjenama i dopunama, može poslužiti kao temelj za buduće slične pothvate, a s obzirom na stečena iskustva i pozitivne učinke provedbe načela Pametne obrane, uz Hrvatsku, Češku i Mađarsku, vrata su otvorena i drugim zainteresiranim zemljama i potencijalnim partnerima.

PAMETNA OBRANA U ZEMUNIKU

93. zrakoplovna baza HRZ-a i PZO-a u vojarni "Zemunik" mjesto je provedbe napredne letačke obuke kojoj prethodi obuka na simulatoru u Ostravi. Svi segmenti letačke obuke provode se u realnom vremenu, a simuliraju se taktički uvjeti u kojima se zadaća provodi: izvanredne situacije zbog djelovanja neprijatelja, koordinacija s borbenim helikopterom, gubitak helikoptera iz formacije, ubacivanje i izvlačenje specijalnih snaga s nepristupačnog terena, slijetanje u otežanim uvjetima, letenje na visinama većim od 1500 metara, sposobnost bočnih strijelaca za odgovor na prijetnju i zaštitu helikoptera i posade i slično.

Cilj ovako koncipirane obuke jest da posade što uspješnije obave mentoriranje pripadnika Afganistanskog ratnog zrakoplovstva za samostalno djelovanje u svim operativnim i sigurnosnim zahtjevima.

U šest obučnih ciklusa uvježbano je oko 250 pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja hrvatskog, češkog i mađarskog ratnog zrakoplovstva.

Provedeni tečajevi:

- 15. travnja - 17. svibnja 2012.: Hrvatska i Češka
- 11. rujna - 12. listopada 2012.: Hrvatska, Češka i Mađarska
- 15. siječnja - 17. veljače 2013.: Hrvatska, Češka, Mađarska i Slovačka kao promatrač
- 15. travnja - 17. svibnja 2013.: Hrvatska, Češka i Mađarska
- 9. rujna - 18. listopada 2013.: Hrvatska, Češka i Mađarska
- 13. siječnja - 14. veljače 2014.: Hrvatska, Češka i Mađarska

OBUKA NA SIMULATORU Mi-171 U ČEŠKOJ

Obuka na simulatoru helikoptera Mi-171 u Ostravi u Republici Češkoj uključuje 7,5 sati pojedinačnog naleta te 23 sata teoretske pripreme, a cilj je staviti posade u uvjete multinacionalnog okruženja u kabini helikoptera, kako bi se uskladili standardi u redovitim te izvanrednim uvjetima. Posade imaju letačke zadaće koje uključuju letenje na velikim visinama, grupno letenje, letenje u složenim meteorološkim uvjetima, slijetanja na nepripremljene terene pokrivene snijegom ili prašinom, reakcije na otkaze motora i druge izvanredne postupke u različitim fazama leta. Provode se taktičke zadaće s kojima prva faza obuke kulminira i u kojoj se kombiniraju svi prethodni elementi, uz simulaciju taktičkih uvjeta u kojima se zadaća provodi.

LETAČKA OBUKA U ZEMUNIKU

Obuka u Zemuniku obuhvaća specifičnu teoretsku pripremu pripadnika za područje operacije te funkcionalni dio za letačke i zemaljske skupine, uključujući i bojno gađanje bočnim strojnicama na vojnom poligonu "Crvena zemlja" kod Knina. Letačka obuka izvodi se s dva hrvatska helikoptera Mi-171Sh i jednim borbenim helikopterom češkog ratnog zrakoplovstva Mi24-HIND, koji je u ulozi imitacije borbene pratnje prilikom uvježbavanja letenja u planinskim uvjetima, kao i slijetanja na nepristupačna područja. Nakon provedene obuke provodi se ocjenjivanje spremnosti snaga za misiju na nacionalnoj razini te rotacija snaga. Letačka obuka u Zemuniku obuhvaća 30 sati teoretske nastave i 7 sati pojedinačnog naleta za pilote na helikopteru Mi-171Sh. Potporu obuci u prva dva tečaja pružala je i Eskadrila helikoptera 93. zrakoplovne baze s helikopterima BELL-206 B, a oni su, kao i borbeni helikopter češkog ratnog zrakoplovstva Mi-24, imali ulogu imitacije borbene pratnje transportnih helikoptera.

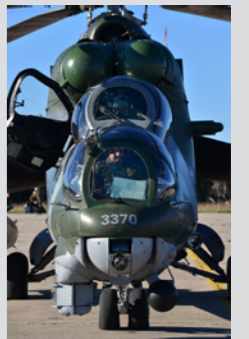

BOJNO GAĐANJE IZ HELIKOPTERA

Bojno gađanje bočnim strojnicama iz zraka organizira se na poligonu "Crvena zemlja" kod Knina, a provode ga bočni strijelci iz puškostrojnice M-84 (PKM) iz helikoptera Mi-171Sh na ciljeve na zemlji. Gađanje je sastavni dio programa obuke, a cilj je dostizanje više razine koordinacije posada helikoptera za zajedničko djelovanje pilota, tehničara letača i bočnih strijelaca za savjetodavne zadaće i mentoriranje pripadnika Afganistanskog ratnog zrakoplovstva.

FINANCIRANJE

Svih šest planiranih tečaja financira se uz potporu MHI-ja (Multinational Helicopter Initiative) odnosno multinacionalnog tijela s fondom iz kojeg se financiraju projekti čiji je cilj ubrzati stvaranje potpuno samostalnih helikopterskih snaga Afganistanskog ratnog zrakoplovstva. Taj fond u potpunosti snosi sve operativne troškove uporabe simulatora i helikoptera. Ostale troškove nastale tijekom provedbe obuke također financira MHI na temelju poslovnog plana projekta i provedene obuke, a ta se sredstva nadoknađuju nacijama kod kojih su troškovi nastali. Troškovi smještaja, prehrane i lokalnog prijevoza su tripartitnim tehničkim sporazumom svedeni na razinu koja polaznicima i instruktorima jamči usluge bez međusobnog plaćanja. Republika Češka je nositelj strateškog prijevoza snaga u Afganistan bez naplate troškova.

O OBUCI

U SKLOPU PAMETNE OBRANE

MINISTAR OBRANE RH
ANTE KOTROMANOVIĆ

Obuka je važan primjer suradnje zemalja u NATO-ovu sustavu Pametne obrane. Udružili smo sredstva i kapacitete te zajednički radimo odličan posao. Važno je da su i druge partnerske zemlje pokazale interes, a to je politika koja će u budućnosti biti sve izraženija.

ZAMJENIK NAČELNIKA GS OS REPUBLIKE ČEŠKE,
GENERAL-BOJNIK MIROSLAV ŽIŽKA

Ovo je bitan iskorak u sustavu NATO-ove Pametne obrane, ali i u inicijativi dijeljenja kapaciteta što je promiče Europska unija. Tečaj je vrlo dobro pripremljen, a 93. zrakoplovna baza i njezino okružje imaju sve potrebne uvjete za njegovu provedbu.

ZAPOVJEDNIK HRZ I PZO,
BRIGADNI GENERAL DRAŽEN ŠČURI

Najveća vrijednost tečaja je sigurnosni aspekt jer od pokretanja tečaja od g. 2012. u području misije obuke u Afganistanu nije se dogodio niti jedan incident. Tečaj provode pripadnici sa iskustvom misije mentoriranja snaga afganistanskog ratnog zrakoplovstva te se obuka na svakom novom tečaju osvježava spoznajama i iskustvima sa terena. Primjerice, na šestom tečaju polaznici su upoznati sa novim procedurama koje su odnedavno na snazi u Afganistanu pa su timovi već u Zemunik radili po tim procedurama. Ponudili smo i neke nove ideje i prijedloge kako bi misija obuke u Afganistanu u potpunosti zadovoljila najviše NATO standarde obuke helikopterskih posada. Ovaj je tečaj na neki način i ulaznica za uspostavu Multinacionalnog zrakoplovnog obučnog centra (*Multinational Aviation Training Centre – MATC*) u kojem će baza Zemunik zauzimati značajno mjesto treninga i obuke međunarodnih helikopterskih timova kako zbog prirodnih i meteo uvjeta tako i razvijenih sposobnosti 93. zrakoplovne baze HRZ i PZO.

ZAPOVJEDNIK 93. ZRAKOPLOVNE BAZE,
PUKOVNIK KAROL LUČAN

Kao zrakoplovna baza imamo razvijenu sposobnost prihvata zrakoplovnih snaga drugih zemalja kojima pružamo svu moguću zrakoplovno-tehničku potporu u provedbi zadaća. Na međunarodnoj razini već smo potvrdili visoke potencijale u obučnim i drugima aktivnostima, a najbolja je potvrda naše uspješnosti i visoke razine stručnosti i osposobljenosti pilotskih posada i zrakoplovno-tehničkog osoblja sve veći interes NATO i partnerskih zemalja za provedbom različitih oblika obuke u našoj postrojbi.

ZAPOVJEDNIK TEČAJEVA, HRVATSKI PILOT,
PUKOVNIK MICHAEL KRIŽANEC

Uz komunikacijske poteškoće uočene prije provođenja tečaja, suočavali smo se i s drugačijom konfiguracijom terena u Afganistanu zbog velikih nadmorskih visina i prašnjavog terena. Tu su i taktički postupci pri letenju više helikoptera u formaciji. Sada sve procedure kojima se koristimo u Afganistanu provodimo i pripremamo na tečaju. Kako bi svoju mentorsku zadaću u području operacije uspješno obavili, timovi moraju biti dobro uigrani i imati ujednačen pristup u djelovanju. Obuka je ozbiljna, zadaće odražavaju realnost Afganistana, a svaki novi obučni ciklus nadopunjuje se iskustvima iz operacije. U Ostravi se radi na simulatoru tako da posade na letačke aktivnosti, koje su stupnjevane prema težini i zahtjevnosti, dolaze dobro uigrane i uvježbane, čime se podiže sveukupna razina spremnosti pilota i tehničkog osoblja koji odlaze mentorirati pripadnike Afganistanskog ratnog zrakoplovstva.

PILOT MAĐARSKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA,
PUKOVNIK TAMAS BALI

Najviši je vrh u Mađarskoj Kekeš, visok 1000 metara, i mi ne možemo prakticirati ovakvu vrstu pilotiranja. To je jedan od razloga zašto smo ovdje u Zemunik. Zadovoljan sam suradnjom s ostalim timovima, atmosfera je odlična, dobro se razumijemo, hrvatske posade doista imaju profesionalan pristup i dobri su domaćini te mogu reći da smo postali i prijatelji.

PILOT ČEŠKOG RATNOG ZRAKOPLOVSTVA,
SATNIK PETER SAFARIK

Ova je obuka nastala na temelju iskustava stečenih u Afganistanu i privilegij je biti ovdje i suočiti se s tim situacijama prije nego krenemo u misiju. Od početka smo s hrvatskim kolegama u ovom projektu i lijepo je zajednički raditi u pripremi misija koje su pred nama.